

KIHNIÖN KUNNAN LAUSUNTO VALTIONOSUUSJÄRJESTELMÄN UUDISTAMISESTA

45 § Pääministeri Jyrki Kataisen hallituksen hallitusohjelman mukaan valtionosuusjärjestelmä uudistetaan osana kuntarakenneuudistusta. Järjestelmää yksinkertaistetaan ja selkeytetään ja sen kannustettavuutta parannetaan.

Valtiovarainministeriön asettama selvitysmies Arno Miettinen on valmistellut kunnan peruspalvelujen valtionosuudesta annetun lain uudistamista. Kunnat saivat kommentoida selvitysmiehen uudistusesitystä joulukuussa 2013. Selvitysmies on tämän jälkeen valmistellut luonnoksen hallituksen esitykseksi, jonka mukaan hän ehdottaa valtionosuusjärjestelmää uudistettavaksi.

Keskeiset ehdotetut muutokset nykytilaan verrattuna ovat:

- valtionosuuksien määräytymisperusteiden lukumäärän pienentäminen ja päällekkäisyyksien poistaminen
- määräytymisperusteiden sisällön yksinkertaistaminen ja uusiminen sekä pääosin portaiden poistaminen
- Laskennallisiin kustannuksiin sisältyvien kustannuserien painoarvojen muuttuminen
- verotuloihin perustuvan valtionosuuksien tasauksen muuttaminen
- lisäosien ja yleisen osan yhdistäminen sekä esitys uusiksi lisäosiksi

Ehdotetun uuden valtionosuusjärjestelmän perusrakenne on:

- laskennalliset kustannukset
- kuntien omarahoitusosuus
- laskennallinen peruspalvelujen valtionosuus
- lisäosat
- verotuloihin perustuva valtionosuuksien tasaus

Esityksessä ehdotetaan, että ikärakenteen sekä sosiaali- ja terveydenhuollon määräytymisperusteet uudistetaan THL:n ja VATT:n tutkimusten perusteella. Niiden pohjalta ehdotetaan myös ikäryhmien painot ja uusi sairastavuuskerroin. Ehdotettu uusi sairastavuuskriteeri muodostuu terveydenhuollon, vanhustenhuollon ja sosiaalihuollon osatekijöistä ja niihin sisältyvistä kustannustekijöistä. Kullekin kustannustekijälle on annettu tutkimuksella oma paino tekijän yleisyyden ja sen aiheuttaman kustannuksen perusteella. Terveydenhuollon ja vanhustenhuollon kustannukset lasketaan yleisempien kansantautien ja työkyvyttömyyden perusteella. Sosiaalihuollossa kustannusta selittävänä tekijänä on pelkästään työkyvyttömyys.

Sosiaali- ja terveydenhuollon ikäryhmien ja sairastuvuuden painoarvoihin kustannuseroja selittävinä tekijöinä ehdotetaan tuntuvaa muutosta suhteessa nykyisiin painoihin. Ikärakenteen paino-osuutta kaikista laskennallisista

Pöytäkirjantarkastajat nimikirjaimet			
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto
			

kustannuksista, mukaan lukien esi- ja perusopetus, päivähoido ja muut olosuhde-tekijät, ehdotetaan alennettavaksi 70 prosenttiin, kun sen paino on nykyisin noin 82 prosenttia. Sairastavuuden paino ehdotetaan korotetta vaksi noin 2,5 -kertaiseksi nykyjärjestelmään verrattuna. Ehdotetuilla muutoksilla on suuria kuntakohtaisia vaikutuksia.

Kokonaan uutena määrytymiskriteerinä uuteen valtionosuusjärjestelmään ehdotetaan koulutustaustatekijää. OKM:n teettämässä tutkimuksessa on todettu, että esi- ja perusopetuksessa vanhempien koulutustaustalla on merkittävä vaikutus oppimistuloksiin. Koulutustaustakriteerissä ehdotetaan otettavaksi huomioon ilman tutkintoa olevien 30-54 -vuotiaiden osuus vastaavasta ikäluokasta kunnissa.

Määrytymistekijöinä ovat myös asukastiheys, työttömyysaste ja saaristolaisuus. Nämä ovat mukana myös nykyisessä järjestelmässä, mutta sisällöltään erilaisina. Kaksikielisyyskriteeriin ehdotetaan yhdistettäväksi nykyisin käytössä oleva esi- ja perusopetuksen ruotsinkielisyyskorotus. Vieraskielisyyskriteeri ehdotetaan uudessa järjestelmässä koskemaan koko väestöä. Nykyjärjestelmässä vieraskielisyys on huomioitu vain esi- ja perusopetuksen ikäryhmissä.

Nykyinen yleinen osa ja lisäosat esitetään korvattavaksi uudistuksessa kolmella lisäosalla: syrjäisyys, saamelaiden kotiseutualueen kunnat ja työpaikkaomavaraisuus.

Esityksessä ehdotetaan tulopohjan tasauksen painon korottamista. Tämä toteutettaisiin siirtämällä kustannusten tasauksesta noin 700 miljoonaa euroa verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasauksen. Verotuloihin perustuvassa tasausrajaa ehdotetaan nostettavaksi nykyisestä 91,86 prosentista 100 prosenttiin. Tasausrajan alapuolella olevat kunnat saisivat uudessa järjestelmässä tasauslisää 80 prosenttia tasausrajan ja kunnan oman asukaskohtaisen laskennallisen verotulon erotuksesta.

Uusi valtionosuusjärjestelmä esitetään otettavaksi käyttöön vuodesta 2015 alkaen. Uudistus ei vaikuttaisi valtion ja kuntien väliseen kustannustenjakoon. Kuntien välillä uudistus tuo merkittäviä muutoksia. Tämän vuoksi uudistuksen toimeenpanossa on viiden vuoden siirtymäaika ja siirtymäajan vuosittaiset muutokset voivat olla enintään 50 euroa vuonna 2015, 50 euroa vuonna 2016, 80 euroa vuonna 2017, 80 euroa vuonna 2018 ja 120 euroa vuonna 2019 edelliseen vuoteen verrattuna.

Valtiovarainministeriö pyytää lausuntoa selvitysmiehen luonnoksesta hallituksen esitykseksi ja kiinnittämään huomiota erityisesti seuraaviin asiakokonaisuuksiin:

- ehdotettaviin kriteereihin
- ikäryhmien ja sairastavuuden painoihin

Pöytäkirjantarkastajat nimikirjaimet			
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto
			

- muiden kriteereiden painoihin
- määräytymisperusteiden laskentaperusteisiin
- verotuloihin perustuvaan valtionosuuden tasaukseen
- siirtymätasauksen keston ja porrastukseen

Ehdotus uudeksi valtionosuusjärjestelmäksi lisäisi Kihniön kunnan valtionosuutta vuoden 2014 valtionosuusmäärillä laskettuna 141 euroa asukasta kohden eli kokonaisuudessaan noin 301.987 €. Tällä summalla voidaan kattaa maan hallituksen päättämiä tulevia valtionosuusleikkauksia.

Esittelijä: Ehdotus:

Kunnanhallitus toteaa lausuntonaan valtionosuusuudistuksesta seuraavaa:

1. Nykyistä valtionosuusjärjestelmää on syytä uudistaa ja yksinkertaistaa.
2. Nykyisen valtionosuusjärjestelmän kriteerit ja niiden painotukset eivät vastaa kuntien tämän hetken peruspalvelujen kustannuksia ja niiden välisiä suhteita.
- 3 Pyydettyjen asiakokonaisuuksien osalta todetaan:

Ikärakenteen huomioiminen:

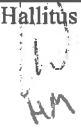
Vanhimpien ikäryhmien painoarvoa, on ehdotuksessa pienennetty merkittävästi. Varsinkin yli 85- vuotiaiden ikäryhmähintaa on pienennetty noin 30 %. Vastaavasti lasten ja nuorten ikäryhmähintoja on nostettu ja perusteluina on käytetty mm. huostaanottojen aiheuttamien kustannusten korvaavuutta.

Kuitenkin suhteellisesti vanhempien ikäryhmien hintojen pienentäminen ei vastaa ikääntyneen väestön sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen tuottamisesta aiheutuvia kustannuksia, joiden on todettu kasvavan jo 50 ikävuoden jälkeen. Varsinkin yli 85- vuotiaiden ikäryhmän kunnalla aiheuttamat kustannukset ovat merkittävästi suuremmat, kuin vuosittaisen ikäryhmähinnan 16.799 euron valtionosuusperuste, koska väistämättä tässä ikäryhmässä mm. laitoshoidon tarve lisääntyy, jolloin kunnille aiheutuvat kustannukset lisääntyvät.

Asiaa on perusteltu tutkimustiedolla, mutta näitä tutkimustietoja ei ole kunnilla ollut käytettävissä.

Sairastavuus:

Painotusta on nostettu, mikä on oikea suuntaus, koska suuret kustannukset koituvat juuri väestön sairastavuudesta.

Pöytäkirjantarkastajat nimikirjaimet			
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto
			

Sairastuvuuskertoimissa on käytetty Kelan lääkkeiden erityiskorvattavuusoikeuksia joiden käyttö laskentaperusteena on kyseenalaista, koska suurimmat kustannukset syntyvät sairaalahoidosta ja ympärivuorokautisesta hoivasta, ei avohoidosta. Suuri osa erikoissairaanhoidon potilaista esim. leikkauspotilaista ei saa / käytä erityiskorvattavia lääkkeitä.

Kelan lääkkeiden erityiskorvattavuusoikeudet antavat sairastavuuden aiheuttamista kustannuksista virheellisen käsityksen ja on osaltaan keinotekoinen mittari sairastavuuden aiheuttamiin kustannuksiin.

Työttömyyden huomioiminen:

Painoarvoa on jopa hieman pienennetty voimassa olevasta järjestelmästä, kun sitä olisi pitänyt nostaa.

Pitkäaikaistyöttömyyttä eikä nuorisotyöttömyyttä ole huomioitu, vaikka kuntien vastuut pitkäaikaistyöttömistä tulevat valtion päätöksellä kasvamaan. (500 päivästä siirrytään 300 päivään.)

Koulutustausta:

Ehdotuksen koulutustaustaa koskeva kriteeri ei riittävästi huomioi kunnille alhaisen koulutuksen omaavien kuntalaisten palvelutarpeiden kustannusten korvaavuutta. Matalan koulutustaustan omaavien henkilöiden kunnallisten palveluiden tarve on korkean koulutustason omaavien tarvetta suurempi. Tästä johtuen koulutustaustaa koskeva vos- kriteeri tulee vähintäänkin säilyttää entisen suuruisena.

Siirtymätasauksen kesto:

Siirtymätasauksen kesto viisi vuotta on liian pitkä, kolmen vuoden siirtymäaika riittää oikein painotettuna.

Verotulojen tasaus:

Verotuloihin perustuvan valtionosuuden tasauksen muutokset ovat tarkoituksenmukaisia.

Yhteenvedona voidaan todeta, että Kihniön kunta ei hyväksy tehtyä ehdotusta sellaisenaan, vaan pyytää korjaavia toimenpiteitä lausunnossa esitettyihin epäkohtiin.

Khall

Päätös:

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän päätösehdotuksen.

Pöytäkirjantarkastajat nimikirjaimet			
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto
			

Kokousaika	Maanantai 31.03.2014 kello 17.00 - 21.01	
Kokouspaikka	Kunnanhallituksen kokoushuone	
Saapuvilla olleet jäsenet	Törmä Tapani Pusa Leila Alkkiomäki Jari Annala Tarmo Koivistoinen Hannu Mäkinen Heikki Niemenmaa Nina Silvennoinen Erja Toivonen Katri	puheenjohtaja varapuheenjohtaja
Muut saapuvilla olleet	Wiinamäki Petteri Markkola Juha-Matti Mäkipää Lea Liukku Petri	kvalt pj. kvalt I varapj. kvalt II varapj. esittelijä, pöytäkirjanpitäjä
Laillisuus ja päätösvaltaisuus	Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.	
Asiat	44 - 55 §§	
Pöytäkirjan tarkastustapa	Pöytäkirjan tarkastajat: Erja Silvennoinen ja Heikki Mäkinen	
Pöytäkirjan allekirjoitus ja varmennus	Puheenjohtaja Tapani Törmä	Pöytäkirjanpitäjä Leila Pusa (54 §) Petri Liukku
Pöytäkirjan tarkastus	Pöytäkirja on tarkastettu ja todettu kokouksen kulun mukaiseksi. Pöytäkirjan käsittelylehdet on samalla varustettu nimikirjaimillamme. Tarkastusaika: 03.04.2014 Erja Silvennoinen	
Pöytäkirja ollut yleisesti nähtävänä	Kihniön kunnanvirasto 07.04.2014. Toimistosihteeri Tuula Kajuntti	

OIKAISUVAATIMUSOHJE

Oikaisuvaatimuksen tekeminen

Seuraaviin päätöksiin tyytymätön asianosainen tai kunnan jäsen voi hakea muutosta Kihniön kunnanhallitukselta tekemällä kirjallisen oikaisuvaatimuksen:
§§ 46

§§ xx osalta muutosviranomaisen on Työtuomioistuin, Itäinen Puistotie 1, PL 165,
000141 Helsinki

Oikaisuvaatimusta ei kuntalain 91 §:n mukaan saa tehdä seuraavista päätöksistä, koska päätös koskee valmistelua tai täytäntöönpanoa:
§§ 44, 45, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55

Päätöksestä, johon voi hakea muutosta oikaisuvaatimuksella, ei saa kuntalain 89 §:n mukaan valittaa.

Kirjallinen oikaisuvaatimus on tehtävä 14 päivän kuluessa tiedoksisaannista. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joulukuun tai juhannusaatto tai arkilauantai, saa oikaisuvaatimuksen tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän päivän jälkeen.

Asianosainen saa päätöksestä tiedon kirjeellä, tiedoksiannon katsotaan tapahtuneen viimeistään seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, kun päätös on asetettu julkisesti nähtäville.

Oikaisuvaatimuksen on oltava perillä viimeistään viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Oikaisuvaatimuksesta on käytävä ilmi vaatimus perusteineen ja se on tekijän allekirjoitettava.

Viranomaisen, jolle oikaisuvaatimus osoitetaan:
KIHNIÖN KUNNANHALLITUS
Kihniöntie 46
39820 Kihniö
Aukioloaika 8.30 –15.00

Pöytäkirjantarkastajat nimikirjaimet			
	Lautakunta	Hallitus	Valtuusto
			